

Rigsdagsmændenes Historie. Paa dette Punkt staar Værket tilbage for Hans Jensens ovenfor anførte Værk. Hans Jensen har i dette sit Værk paa en heldig Maade fortættet Fremstillingen om Aarhussegnen, og den tilsigtede og nødvendige Lokalfarve fremkommer paa denne Maade helt naturligt. Var det ikke ogsaa muligt i højere Grad at fremskaffe Brevstof fra hin Tid, Breve fra menige Bornholmere til deres Rigsdagsmænd; et saadant Materiale vilde paa en levende Maade illustrere de lokalpolitiske Strømninger i Vælgerbefolkningen. Hvilken Rolle spiller ikke Breve fra jævne Vælgere til Tscherning, naar man staar overfor en Vurdering af de politiske Forhold i Holbæk Amt c. 1850? *Gunnar Hansen.*

Det med Forventning imødesete Hovedværk om *Danmarks gamle Personnavne* er nu begyndt at udkomme, idet der i 1936 er udsendt 1. og 2. Hæfte af Værkets første Hovedafsnit: *Fornavne*, udgivet paa Carlsbergfondets Bekostning af Gunnar Knudsen og Marius Kristensen under Medvirkning af Rikard Hornby. Udgivernes ansete Navne er en Borgen for, at Værket hviler paa solid videnskabelig Underbygning, og det maa hilses med Glæde, at der nu vil komme til at foreligge en samlet Fortegnelse i Ordbogsform over hele det danske Navnestof fra Middelalderen, endda suppleret med en Del Navne fra Mandtalslister omkring Aar 1600. Værket giver Navnenes ofte indbyrdes højst afvigende Stavemaader med Kildehenvisninger for hver enkelt Form, og ved en Række Krydshenvisninger lettes Brugen deraf meget. I Slutningen af hver Artikel gives en Oversigt over vedkommende Navns Afstamning, hvorved man faar en tydelig Forestilling om de middelalderlige danske Navnes højst forskelligartede Oprindelse (nordiske Navne ved Siden af Laan fra jødisk-kristeligt Navnestof samt fra Tyskland og England). Navnlig det bibelsk-kristelige Navnestof er jo blevet fordansket i saa stort Omfang, at disse Navne slet ikke mere føles som Fremmedelementer. Alene ved Optagelsen af alle disse indlaante Navne byder det ny Værk et stort Fremskridt i Forhold til dets Forgænger: Dr. Oluf Nielsens »Olddanske Personnavne«, der væsentlig kun omfattede Navne af nordisk Rod; men det behøver næppe at tilføjes, at selv paa dette mere indskrænkede Omraade er det medtagne Navnestof langt fyldigere og fuldstændigere, end det kunde være Tilfældet i O. Nielsens for sin Tid fortjenstfulde Arbejde¹.

¹ Et Par Bemærkninger om Enkeltheder skal her gøres. Ved Navnet David savner man den Søstersøn af Erik Emune af dette Navn, der ifølge

Alt i alt maa det siges, at denne nye Navnebog betegner saa stort et videnskabeligt Fremskridt og er bygget paa saa grundige Forundersøgelser, at man maa lykønske Udgiverne til dens Fremkomst og haabe, at det maa lykkes dem at fuldføre Arbejdet indenfor en rimelig Tidsfrist. Den hører til de videnskabelige Standardværker indenfor vor Litteratur og vil, naar den engang er afsluttet, være en uundværlig Haandbog for alle Forskere af Danmarks Middelalder.

Jørgen Olrik.

Den, som gennem adskillige danske Somre, i Regnskyl og Solskin, mod strid Vestenvind eller med Vinden i Ryggen har cycled gennem Danmark fra Kirke til Kirke, kan forstaa det gode Humør, der bærer Jan Steenbergs store komparative Værk: *Studier i dansk og nordtysk Teglstensarkitektur i det 13. Aarhundrede* (1935). Thi Danmarks talrige gamle Landsby- og Købstadkirker er Belønning for mangen vaad Trøje eller solstegt Landevej. Dr. Steenberg har ydermere undersøgt den nordtyske kirkelige Murstensarkitektur og redegjort for dens Samspil med den danske samt paa Stedet gennemgaaet den lombardiske Teglstensarkitektur, der fik afgørende Betydning for vor romanske Kirkebygningskunst. Ogsaa til Mälaren — Sko Klosterkirke og Mariekirken i Sigtuna — har hans Studier strakt sig. Han har gennemført sin Opgave med Energi og paa bred Basis.

Nede i Lauenburg, i det vestlige Parti af Ratzeburg Domkirke, der er opført paa en Ø i Ratzeburg Sø, mener Dr. Steenberg i Domkirkens Vestparti at have fundet en Mester, hvis Arbejde har haft ikke ringe Betydning for dansk kirkelig Teglstensarkitektur i 13. Aarhundrede. Dr. Steenberg minder om, at Valdemar II som Hertug i Sønderjylland 1201 erobrede Lauenburg. Det kan næppe betvivles, at den skønne Landsbykirke i Risby, Syd for Slien — Dr. Mackeprang har gjort Rede for denne lille Perle af Teglstenskunst — er opført under Ledelse af Ratzeburg-Mesteren, og Forf. mener, at Mesteren ogsaa har arbejdet i Slesvig Domkirke, og han

Erfurtannalerne udmærkede sig i Slaget ved Fotevig 1134, og som af Johs. Steenstrup i Hist. Tidsskr. 6. R. IV S. 729 ff. med gode Grunde antages for identisk med Erik Lam. — Derimod tør jeg ikke bebrejde Udgiverne, at de ikke har medtaget den ifølge Saxo (Olrik-Ræders Udg. S. 517,12) ved Storebælt bosatte Præst Adulfus, ti ved nærmere Eftersyn fandt jeg, at denne Mand, der findes i de ældre Registre til Saxo, beklageligvis er smuttet udenom Navneregisteret til den sidste Udgave. Det er jo muligt, at han har været af tysk Nationalitet, men i hvert Fald bosat i Danmark.